

ΘΥΜΙΑΜΑ

«Θυμιάμά Σοι προσφέρομεν, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, εἰς ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς»

Ἑβδομαδιαῖο περιοδικό • Ἀριθμ. φύλ. 22

Συντάκτης: Ἐπίσκοπος Ἱερεμίας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ

ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ

ΚΑΤΑΦΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

1. Στό προηγούμενο κήρυγμα, ἀδελφοί χριστιανοί, σᾶς μίλησα γιά τήν γνώση τοῦ Θεοῦ καί σᾶς εἶπα ὅτι δέν μπορούμε ἐμεῖς οἱ πεπερασμένοι ἄνθρωποι νά γνωρίσουμε τόν Θεό. Ὅμως, σᾶς εἶπα, δέν ἔχουμε καί πλήρη ἀγνοία τοῦ Θεοῦ, γιατί ὁ Θεός μᾶς ἀπεκάλυψε τόν ἑαυτό Του καί μέ τήν «φυσική», ἀλλά κυρίως μέ τήν «ὑπερφυσική» ἀποκάλυψή Του. «Φυσική» ἀποκάλυψη εἶναι τό μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ στήν φύση, στήν δημιουργία Του. Καί βλέποντας καί ἐμβαθύνοντας τά θαυμάσια τῆς δημιουργίας, θαυμάζουμε τόν Δημιουργό τῆς Θεοῦ καί λέγουμε: «Ὡς ἐμεγαλύνθη τά ἔργα Σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας» (Ψάλμ. 104,24).* Περισσότερο ὅμως ὁ Θεός ἀπεκάλυψε τόν ἑαυτό Του μέ τήν «ὑπερφυσική» Του ἀποκάλυψη, τήν ὁποία ἔκανε ὁ σαρκωθεῖς Υἱός τοῦ Θεοῦ, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός καί εἶναι γραμμένη στήν Καινή Διαθήκη. Ἡ ἀποκάλυψη αὐτή εἶναι τέλεια καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει πιό τέλεια ἀπό αὐτήν. Γιά νά κατανοήσουμε ὅμως τήν τέλεια αὐτή ἀποκάλυψη, πρέπει νά γίνουμε καί ἐμεῖς «τέλειοι». Γι' αὐτό μόνον οἱ ἅγιοι ἐννοοῦν καλῶς τά λόγια τοῦ Χριστοῦ καί τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Γιατί τά λόγια αὐτά εἶναι θεόπνευστα λόγια καί πρέπει κανείς νά ἔχει τήν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γιά νά τά ἐννοήσει. Καί τήν Χάρη αὐτή τήν ἔχουν οἱ καθαροί στήν καρδιά καί αὐτοί εἶναι οἱ ἅγιοι.

2. Ἀλλά γιά νά σᾶς πῶ, χριστιανοί μου, τήν πλήρη ἀλήθεια, ἐδῶ στήν γῆ πού ζοῦμε, δέν μπορεῖ νά ἔχουμε τέλεια γνώση τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὁμιλεῖ γιά «ἐπίγεια» καί «ἐπουράνια» γνώση τοῦ Θεοῦ. Καί γιά τήν «ἐπίγεια» γνώση λέγει ὅτι εἶναι «ἐκ μέρους» καί «δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι» (Α' Κορ. 13,9.12). Τό «ἐκ μέρους» σημαίνει ὅτι ἕνα μόνον μέρος ἀπό τήν γνώση τοῦ Θεοῦ κατέχουμε. Καί τό «δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι» σημαίνει ὅτι γνωρίζουμε τόν Θεό σάν ἀπό μεταλλικό καθρέπτη. Τόν γνωρίζουμε θαμπά καί μέ τόση ἀτέλεια, ὥστε νά μᾶς μένουν πολλά αἰνίγματα πού δέν μπορούμε νά τά ἐξηγήσουμε. Ἐτσι ἐρμηνεύεται τό «δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι» πού λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος σχετικά μέ τήν γνώση τοῦ Θεοῦ, πού ἔχουμε ἐδῶ στήν γῆ οἱ ἄνθρωποι. Στόν οὐρανό ὅμως οἱ ἅγιοι θά ἔχουν τέλεια γνώση τοῦ Θεοῦ. Ὅπως τό λέγει ὁ Ἀπόστολος, θά γνωρίσουν τόν Θεό «πρόσωπον πρός πρόσωπον» (Α' Κορ.

*Βλ. τό ὑπέροχο ἔργο τοῦ Κ. Καλλινίκου, «Ὁ Θεός ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ».

13,12)! Ἡ, ὅπως τό λέγει ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης, «ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστίν» (Α' Ἰωάν. 3,2)!

3. Ἔτσι, γιά τήν γνώση τοῦ Θεοῦ ἐδῶ κάτω στήν γῆ, καί αὐτοί οἱ ἅγιοι Πατέρες ἀναγκάζονται νά χρησιμοποιοῦσιν τήν «ἀποφατική» θεολογία, ὅταν ὁμιλοῦν γιά τόν Θεό. Τί σημαίνει αὐτό; Ἀκοῦστε, ἀδελφοί, νά σᾶς τό ἐξηγήσω: Ὅταν προσευχόμεσθε στόν Θεό λέμε πολλά καί διάφορα ἐπίθετα γιά νά ἐκφράσουμε πόσο καλός καί πόσο μέγας εἶναι. Λέμε, δηλαδή, «Θεέ μου εἶσαι ἅγιος, εἶσαι πάνσοφος, εἶσαι παντοδύναμος, εἶσαι δίκαιος, εἶσαι πανταχοῦ παρών, εἶσαι... εἶσαι». Μιλώντας στόν Θεό μέ αὐτό τόν τρόπο, προσπαθώντας, δηλαδή, μέ διάφορα λόγια νά ἐκφράσουμε τό τί εἶναι ὁ Θεός, αὐτό λέγεται «καταφατική» θεολογία. Ἐκεῖ ὅμως πού μέ τήν «καταφατική» θεολογία λέμε καί ὅλο λέμε ἐπίθετα καί λόγους γιά νά ἐκφράσουμε τό μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ, καί παρόλα αὐτά νοιώθουμε ὅτι δέν τό πετυχαίνουμε, κάπου σταματᾶμε, γιατί δέν ἔχουμε τί νά πούμε περισσότερο καί λέμε: «Θεέ μου εἶσαι, εἶσαι..., δέν μπορῶ νά πῶ πόσο μέγας καί ἅγιος εἶσαι, εἶσαι το πᾶν», καί σταματᾶμε!... Αὐτός δέ ὁ λόγος πού εἶπαμε, ὅτι «δέν μποροῦμε νά πούμε πόσο ἅγιος εἶναι ὁ Θεός» καί ἡ σιωπή μας πιά στόν λόγο μας γιά τόν Θεό, αὐτό λέγεται «ἀποφατική» θεολογία! Καί ὅπως μέ τήν «καταφατική» θεολογία δοξάζουμε τόν Θεό, τό ἴδιο καί μέ τήν «ἀποφατική» θεολογία, μέ τό νά λέμε ὅτι «δέν μπορῶ», «ἀδυνατῶ» νά μιλήσω γιά τόν ἅγιο καί ὑπερέτελειο Θεό, καί μέ τόν τρόπο αὐτό, λέγω, δοξάζουμε τό ἴδιο καί ἀκόμα περισσότερο τόν Θεό. Μέ τόν ἀρνητικό αὐτό τρόπο δοξάζουμε περισσότερο τόν Θεό ἀπό ὅσο τόν δοξάζουμε μέ τήν «καταφατική» θεολογία.

4. Ἀπό τά παραπάνω πού σᾶς εἶπα σχετικά μέ τήν γνώση τοῦ Θεοῦ, ἀδελφοί μου χριστιανοί, καί σ' αὐτό καί στό προηγούμενο κήρυγμά μου, φαίνεται μιᾶ ἀντιφατική ὁδός γιά τήν θεογνωσία, γιά τήν γνώση, δηλαδή, τοῦ Θεοῦ. Ἀπό τήν μιᾶ μεριά ὁ Θεός μᾶς παρουσιάζεται ὡς καταληπτός, ὅτι, δηλαδή, τόν γνωρίζουμε καί τόν καταλαβαίνουμε («καταφατική» θεολογία) καί ἀπό τήν ἄλλη μεριά μᾶς παρουσιάζεται ὡς ἀκατάληπτος καί ἄγνωστος («ἀποφατική» θεολογία). Ἔτσι εἶναι! Ὁ Θεός εἶναι καί γνωστός καί ἄγνωστος, καί κρυμμένος καί ἀποκαλυμμένος, καί ἀνώνυμος καί πολυώνυμος. Αὐτή εἶναι ἡ «διπλόη» τοῦ Θεοῦ, γιά τήν ὁποία σᾶς ἔλεγα στό προηγούμενο κήρυγμά μου. Ἀλλά, αὐτή προέρχεται ἀπό ἕνα ἄλλο μεγάλο καί σοβαρό δόγμα τῆς πίστεως μας, γιά τό ὁποῖο θά σᾶς μιλήσω στό ἐπόμενο κήρυγμα.

Μέ πολλές εὐχές,

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

Γιά πνευματική ἐπικοινωνία μαζί σας στείλετε, ἂν θέλετε, μήνυμα στό τηλ. 6976013647 καί θά ἀπαντήσω.

Τό παρόν περιοδικόν ἐκδίδει τό Ἱερόν Προσκύνημα Ἁγ. Θεοδώρας Βάστας Μεγαλοπόλεως πρὸς πνευματικὴν ὠφέλειαν τῶν προσκυνητῶν τῆς.